

Beschermde soorten

in

Buytenwegh

Flora- en faunawetonderzoek
op zes ontwikkelingslocaties

bSR
ecologisch advies

G. Bakker
bSR-rapport 69

in opdracht van gemeente Zoetermeer

Colofon

bSR-rapport	69
titel	Beschermde soorten in Buytenwegh – Flora- en faunawetonderzoek op zes ontwikkelingslocaties
auteurs	Bakker, G.
afbeeldingen	J. van leeuwen (boven), J. Vos (midden), gemeente Zoetermeer (onder).
kaartmateriaal	Gemeente Zoetermeer; auteursrecht voorbehouden.

Geproduceerd in opdracht van gemeente Zoetermeer

Deze uitgave kan geciteerd worden als:
Bakker, G. 2006. beschermde soorten in Buytenwegh – Flora- en faunawetonderzoek op zes ontwikkelingslocaties. bSR-rapport 69. bSR ecologisch advies, Rotterdam.

© bSR ecologisch advies, oktober 2006.
Postbus 23452, 3001 KL, Rotterdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

bSR kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

INHOUD

	Samenvatting	3
1	Inleiding	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Wetgeving.....	5
1.2.1	Beschermde soorten	5
1.2.2	Situatie Buytenweg.....	5
2	Gebiedsbeschrijving	7
2.1	Locatie A: Baggerdepot & volkstuinten Zwaardslootseweg	7
2.2	Locatie B: Schuur 'De Sniep'	7
2.3	Locatie C: Winkelcentrum Buytenweg.....	8
2.4	Locatie D: School Mendelsohnrode	8
2.5	Locatie E: Scholen Schubertrode & Kurt Weillrode	8
2.6	Locatie F: Scholen & wijkcentrum Noordwest	8
3	Methodiek	9
3.1	Flora & vogels.....	9
3.2	Vleermuizen.....	9
4	Resultaten.....	11
4.1	Voorkomen vleermuizen Buytenweg.....	11
4.2	Locatie A: Baggerdepot & volkstuinten Zwaardslootseweg	12
4.3	Locatie B: Schuur 'De Sniep'	12
4.4	Locatie C: Winkelcentrum Buytenweg.....	12
4.5	Locatie D: School Mendelsohnrode	13
4.6	Locatie E: Scholen Schubertrode & Kurt Weillrode	13
4.7	Locatie F: Scholen & buurthuis 'Buytenrode'	13
5	Conclusies & aanbevelingen	15
5.1	Flora	15
5.2	Vogels.....	15
5.2.1	Gebruik van bomen en struweel	15
5.2.2	Gebruik van bebouwing.....	15
5.3	Vleermuizen.....	16
	Literatuur.....	19
	Bijlage – Waarnemingen vleermuizen	21

SAMENVATTING

Op zes ontwikkelingslocaties in de wijk Buytenwegh in Zoetermeer is onderzoek gedaan naar het voorkomen van beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet.

In onderstaande tabel wordt een samenvatting gegeven van de resultaten en implicaties per onderzochte deellocatie. Achtereenvolgens worden vermeld de naam van de deellocatie (corresponderend met de beschrijving en codering elders in deze rapportage), of er broedende vogels zijn aangetroffen danwel zijn te verwachten, of er een verblijfplaats van vleermuizen is aangetroffen, of er ontheffing moet worden aangevraagd bij doorgang van de geplande werkzaamheden, de periode waarin bomen en struweel gekapt dienen te worden en ten slotte de periode waarin gesloopt moet worden. Voor een uitgebreidere bespreking wordt verwezen naar hoofdstuk 5.

Tabel 1. Overzicht per deellocatie van (potentiële) aanwezigheid broedende vogels en verblijfplaatsen van vleermuizen en de consequenties en aanbevelingen hiervan voor de voorgenomen werkzaamheden.

deellocatie	vogels?	veermuizen?	ontheffing Ffw nodig?	rooi bomen & struweel	sloop
A	ja	nee	nee	half augustus - half maart	niet van toepassing
B	ja	nee	nee	half augustus - half maart	half augustus - half maart
C	ja	nee	nee	half augustus - half maart	half augustus - half maart
D	nee	nee	nee	half augustus - half maart	half augustus - half maart
E	nee	ja	ja	half augustus - half maart	half augustus - half maart
					m.u.v. locatie paarverblijf
F	nee	ja	ja	half augustus - half maart	eind september - half november of maart - april*

*geen vorst en temperatuur boven 5 °C

Voorts zijn binnen locaties A en E waarnemingen bekend van de Rietorchis (*Dactylorhiza majalis* subsp. *praetermissa*) en Brede orchis (*Dactylorhiza majalis* subsp. *majalis*). Indien eventueel aanwezige planten van deze soorten dreigen te verdwijnen als gevolg van werkzaamheden, dient hiervoor een ontheffing te worden aangevraagd.

1 INLEIDING

1.1 Algemeen

De wijk Buytenwegh is gesitueerd aan de noordwestzijde van Zoetermeer en gebouwd in de jaren 1970. Binnen de wijk is een zestal deellocaties aangewezen waar ruimtelijke herontwikkeling zal plaatsvinden, onder andere woningbouw. Hierdoor moet het nodige aan bebouwing gesloopt worden. Omdat bij deze sloop mogelijk negatieve effecten op door de Flora- en faunawet beschermde soorten optreden, is aan bSR ecologisch advies gevraagd hier onderzoek naar te doen.

Bij ruimtelijke ontwikkeling in het stedelijk gebied van west Nederland is er doorgaans een beperkt aantal soortgroepen waar in het kader van de Flora- en faunawet onderzoek naar gedaan dient te worden. Op basis van verspreidingsgegevens en kennis van het regionale voorkomen van beschermde soorten bij bSR, betreft het voor de stad Zoetermeer de soortgroepen flora, vissen, amfibieën, vogels en vleermuizen waaraan aandacht moet worden besteed. Omdat de geplande ruimtelijke ontwikkelingen (sloop) zich hier beperken tot landhabitats, zijn in dit onderzoek alleen flora, vogels en vleermuizen meegenomen.

1.2 Wetgeving

1.2.1 Beschermde soorten

De Flora- en faunawet maakt onderscheid tussen verschillende categorieën die de verschillen in beschermde status van bepaalde soorten representeren. Er wordt onderscheid gemaakt tussen Tabel 1-, Tabel 2- en Tabel 3-soorten.

Tabel 1 soorten genieten de minst beschermde status, bij ruimtelijke ontwikkeling hoeft voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Deze soorten komen in principe dusdanig algemeen voor dat de gunstige staat van instandhouding in het geding is.

Voor Tabel 2 soorten geldt dat bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet, mits wordt gewerkt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Wanneer geen afbreuk wordt gedaan aan de 'gunstige staat van instandhouding van de soort' kunnen ruimtelijke ontwikkelingen doorgang vinden.

Voor Tabel 3- soorten is bij ruimtelijke ontwikkeling altijd een ontheffing voor artikel 8 tot en met 12 vereist. Voor het verkrijgen van de ontheffing dient men aan een drietal voorwaarden te voldoen. Ten eerste dienen de ruimtelijke ontwikkelingen te voldoen aan een bij de wet genoemd belang; ten tweede is er geen alternatief mogelijk en ten derde dient er geen afbreuk te worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Vogels staan noch in Tabel 2, noch in Tabel 3 vermeld, maar ook voor deze groep is deze regel van toepassing.

1.2.2 Situatie Buytenwegh

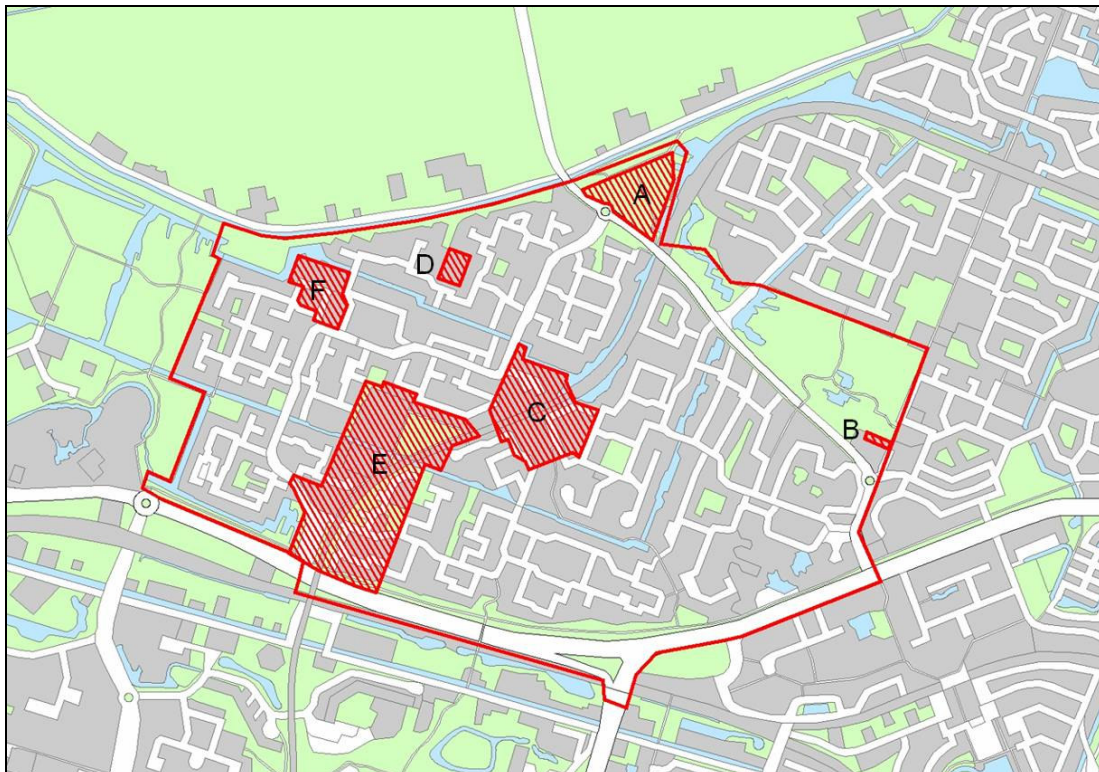
Qua aanwezigheid van beschermde flora zijn in Buytenwegh uitsluitend Tabel 1- en Tabel 2 soorten te verwachten.

Voor vogels geldt dat broedende dieren niet verstoord mogen worden, deze zijn te allen tijde wettelijk beschermd. Onder 'broedende vogels' worden overigens ook vogels met nestindicerend gedrag en van de nestlocatie afhankelijke jonge vogels gerekend. Voor vaste verblijfplaatsen, zoals bijvoorbeeld het hol van een Grote bonte specht (*Dendrocopos major*), geldt dat deze jaarrond beschermd zijn.

Voor vleermuizen geldt dat alle soorten en hun verblijfplaatsen wettelijk beschermd zijn. Diverse vleermuissoorten zijn juist in gebouwen te vinden en zijn vrijwel geheel afhankelijk van het stedelijk gebied. Te verwachten soorten in dit verband zijn de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). Daarnaast zijn in oudere bomen verblijfplaatsen te verwachten van de Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*). Vleermuizen maken door het jaar heen gebruik van verschillende locaties. Wat betreft verblijfplaatsen zijn er winterverblijfplaatsen, tussenverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen en balts/paarverblijfplaatsen. Afhankelijk van de soort zijn dit bomen, bunkers of gebouwen. Sommige soorten hebben bovendien de neiging om gedurende het seizoen te verhuizen. Daarnaast maken vleermuizen gebruik van vliegroutes om van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden te komen. Omdat dit totale ruimtelijk netwerk van belang is voor de duurzame staat van instandhouding van de populatie van de vleermuizen, is er naast specifieke aandacht voor de slooplocaties voor wat betreft verblijfplaatsen, ook in de rest van Buytenwegh onderzoek uitgevoerd om een beeld te krijgen van voorkomen en gebruik door vleermuizen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

Een overzichtskaart van de wijk Buytenwegh is weergegeven in Figuur 1. De locaties waar het onderzoek zich op heeft gericht zijn gearceerd en aangeduid met de letters A tot en met F. In de hierna volgende paragrafen wordt iedere locatie afzonderlijk besproken.

Figuur 1. Overzichtskaart Buytenwegh (rood omlind) inclusief onderzoekslocaties A tot en met F (rood gearceerd).

2.1 Locatie A: Baggerdepot & volkstuinen Zwaardslotseweg

Dit betreft een onbebouwd gebied bestaand uit een driehiekgig dijklichaam dat als baggerdepot in gebruik is geweest. Het dijklichaam is begroeid met struiken; hogere bomen zijn niet aanwezig. De binnenzijde van het baggerdepot is open en verruigd met een kruidenvegetatie. Direct ten noordoosten van het baggerdepot bevindt zich een volkstuincomplex, dit valt eveneens binnen het onderzoeksgebied. Verblijfplaatsen van vleermuizen worden niet verwacht, onderzoek richt zich hier op beschermde flora en vogels.

2.2 Locatie B: Schuur 'De Sniep'

Dit betreft een klein bakstenen gebouw met een houten dakconstructie en dakpannen. Het is gesitueerd aan de rand van het Binnenpark en ligt op het terrein van restaurant 'De Sniep', dat tevens eigenaar is van het de grond. Het schuurtje zal op termijn gesloopt worden. Onderzoek richt zich hier op flora, vogels en vleermuizen.

2.3 Locatie C: Winkelcentrum Buytenwegh

Centraal gelegen in de wijk is winkelcentrum Buytenwegh, dat grondig wordt verbouwd en een algehele renovatie zal ondergaan. Beschermd flora wordt niet verwacht, het onderzoek zal zich richten op gebouwbewonende vogels en verblijfplaatsen van vleermuizen.

2.4 Locatie D: School Mendelsohnrode

Het betreft een klein schoolgebouw en een omringend schoolplein. Het schoolgebouw zal op de langere termijn wellicht worden gesloopt om plaats te maken voor woningbouw. Beschermd flora wordt hier niet verwacht, het onderzoek richt zich op gebouwbewonende vogels en verblijfplaatsen van vleermuizen.

2.5 Locatie E: Scholen Schubertrode & Kurt Weillrode

Het gaat hier voornamelijk om een tweetal grote gebouwen en omringende pleinen van scholengemeenschappen ten noorden van de stadsspoorlijn, welke op korte termijn zullen worden gesloopt en plaats zullen maken voor circa honderd woningen. Het onderzoek zal zich hier richten op vogels en verblijfplaatsen van vleermuizen. Het deel van de locatie gelegen tussen de Amerikaweg en de wijkontsluitingsweg zal pas op lange termijn ontwikkeld worden, ook hier richt het onderzoek zich op verblijfplaatsen van vogels en vleermuizen.

2.6 Locatie F: Scholen & wijkcentrum Noordwest

Het betreft hier een aantal kleinere gebouwen, waar onder meer een peuterspeelzaal en een wijkcentrum gevestigd zijn (geweest). Deze zullen op de langere termijn gesloopt worden (10 tot 25 jaar) om plaats te maken voor luxe woningen in een waterrijk woonmilieu. Er is gekeken naar vogels en verblijfplaatsen van vleermuizen.

3 METHODIEK

3.1 Flora & vogels

Op 24 mei 2006 en 15 augustus 2006 is door medewerkers van bSR ecologisch advies een bezoek gebracht de zes deellocaties. Hierbij is gelet op de aanwezigheid van beschermde planten op en rond de te slopen bebouwing.

Op dezelfde momenten is gekeken naar de aanwezigheid van broedende of broedverdachte vogels of jonge vogels op en rond de te slopen bebouwing. Onder broedverdacht wordt hier verstaan het vertonen van territoriaal gedrag (zang, alarmroep, aanvoer van nestmateriaal of voedsel).

3.2 Vleermuizen

Het veldwerk voor vleermuizen is uitgevoerd door de VZZ / Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland (Zoogdierverseniging VZZ 2006). Er is gebruik gemaakt van batdetectors van de typen Pettersson D100 en Pettersson D240x. De inventarisaties zijn te voet en per fiets uitgevoerd. In het kader van de sloop op de zes deellocaties is er specifiek gekeken naar de aanwezigheid van kraamkolonies. Hierbij is gelet op uit de te slopen bebouwing vliegende dieren. Telkens is begonnen op de zes ontwikkellocaties (A tot en met F) waarna door de waarnemers langzaam over de wijk zijn uitgewaaid, zodat ook van deze delen een, zij het globaler, beeld ontstond van het gebruik door vleermuizen. Ook later op de avond werd regelmatig teruggekeerd naar de zes locaties om eventuele activiteit van vleermuizen te detecteren. In totaal zijn zes avondbezoeken en één ochtendbezoek aan Buytenwegh gebracht. Een overzicht van de bezoeken, tijden en het aantal waarnemers is weergegeven in Tabel 1.

Tabel 2. Overzicht bezoekdatums, tijden en aantal waarnemers vleermuisonderzoek

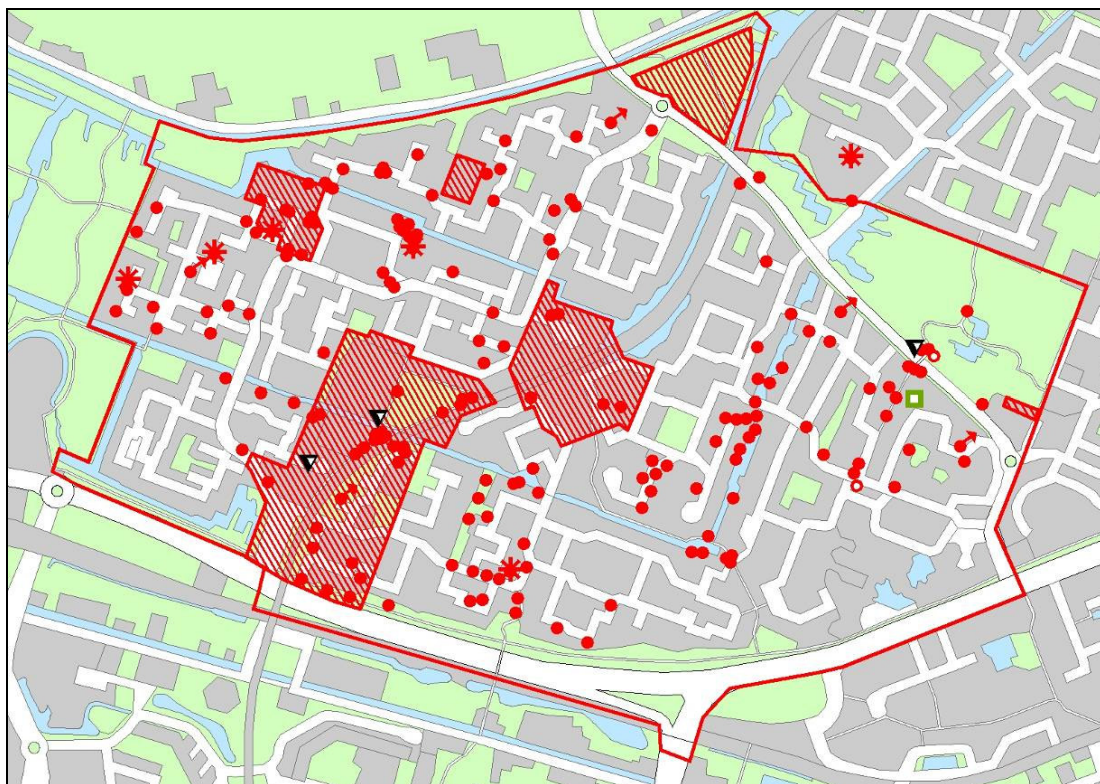
datum	bezoektijd	waarnemers
2 juni 2006	23:00 – 01:00	B. Noort
16 juni 2006	22:00 – 01:00	B. Noort
29 juni 2006	22:00 – 01:00	R. van der Kuil , B. Noort
1 juli 2006	03:00 – 06:30	G. Achterkamp, R. van der Kuil, B. Noort, O. Schmidt
16 augustus 2006	22:00 – 01:00	B. Noort
22 augustus 2006	22:00 – 01:00	B. Noort, O. Schmidt
10 september 2006	22:00 – 01:00	B. Noort, O Schmidt

4 RESULTATEN

Omdat er uitvoerig onderzoek is verricht naar het voorkomen van vleermuizen in de wijk Buytenwegh (Zoogdiervereniging VZZ 2006) en deze bij ruimtelijke ontwikkeling in principe de grootste rol spelen, wordt in dit hoofdstuk eerst een korte uiteenzetting gegeven van het voorkomen van vleermuizen in de wijk Buytenwegh. Vervolgens wordt voor ieder van de deellootings A tot en met F waar ruimtelijke ontwikkeling zal plaatsvinden, aangegeven welke beschermde soorten er zijn aangetroffen; hierbij worden afhankelijk van de locatie, respectievelijk flora, vogels en vleermuizen besproken.

4.1 Voorkomen vleermuizen Buytenweg

Er zijn in Buytenwegh vier soorten vleermuizen aangetroffen, te weten de Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*). Een overzicht van alle vleermuiswaarnemingen is weergegeven in Figuur 2. Een afzonderlijke kaart per soort is te vinden in de bijlagen.

Figuur 2. Overzicht vleermuiswaarnemingen Buytenwegh; rode stip: Gewone dwergvleermuis jagend; rode stip met pijl: Gewone dwergvleermuis baltsend; rode ster: Gewone dwergvleermuis verblijfplaats; open rode stip: Ruige dwergvleermuis jagend; driehoekje: Laatvlieger jagend; groene vierkant: Rosse vleermuis (hoog) overvliegend.

De Gewone dwergvleermuis is de gehele onderzoeksperiode in Buytenwegh waargenomen maar wel in lage dichtheden. Het vermoeden bestaat daarom dat de meeste dieren de wijk verlaten om elders te gaan jagen. Waargenomen jagende dieren bevonden zich veelvuldig in de directe

omgeving van huizen, tuinen en boven de aanwezige sloten en plasjes. Er zijn geen specifiek herkenbare vliegroutes in het gebied aangetroffen.

Naast de enige verblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis met meerdere dieren binnen een van de deellocaties waar ruimtelijke ontwikkeling zal plaatsvinden (zie paragraaf 4.7), zijn op een viertal andere locaties in Buytenwegh verblijfplaatsen van deze soort gevonden. Het betreft woningen aan Chopinrode 3-5, Duke Ellingtonrode 38, Medinarode 22 en Gerrit Achterberghove 3. Er zijn in alle verblijfplaatsen meer dan tien uitvliegende dieren geteld. In verband met het gericht inzetten van de beschikbare inventarisatietijd is niet geteld tot de gehele kolonie uitgevlogen was. Binnen locatie E is een baltsend mannetje waargenomen, indicatief voor de aanwezigheid van een paarverblijfplaats (zie paragraaf 4.6).

De Ruige dwergvleermuis is op twee plaatsen in de wijk aangetroffen, waarbij geen paarverblijfplaatsen of aanwijzingen daarvoor zijn gevonden. Kraamverblijfplaatsen van deze boombewonende soort zijn evenmin gevonden; een dergelijk verblijf is ook slechts éénmaal in Nederland vastgesteld.

Er zijn drie exemplaren van de Laatvlieger waargenomen; er zijn geen aanwijzingen gevonden voor verblijfplaatsen in de wijk.

Van de Rosse vleermuis is slechts een enkel overvliegend exemplaar waargenomen; er zijn geen aanwijzingen gevonden voor een verblijfplaats van deze soort.

4.2 Locatie A: Baggerdepot & volkstuinen Zwaardslotseweg

Er is op deze locatie geen beschermde flora aangetroffen. Wel zijn er waarnemingen uit de directe omgeving bekend van Rietorchis (*Dactylorhiza majalis praetermissa*) (Brouwer & De Goeij 2006).

In de het struweel op het dijklichaam worden broedende vogels verwacht. Vastgesteld is onder meer de aanwezigheid van Merel (*Turdus merula*), Zanglijster (*Turdus philomelos*) en Tjiftjaf (*Phylloscopus collybita*); daarnaast zijn vermoedelijk enkele andere soorten zoals Heggemus (*Prunella modularis*) en Zwartkop (*Sylvia atricapilla*) aanwezig.

Er zijn geen waarnemingen of verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen en deze laatste worden ook niet verwacht.

4.3 Locatie B: Schuur 'De Sniep'

Er is op deze locatie geen beschermde flora aangetroffen.

In de nok aan de zuidzijde van het schuurtje is een holte aanwezig waaronder zich uitwerpselen bevinden die wijzen op het broeden van de Spreeuw (*Sturnus vulgaris*). Verder zijn geen aanwijzingen voor broedende vogels gevonden.

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Rond het schuurtje zijn in het geheel geen vleermuizen waargenomen.

4.4 Locatie C: Winkelcentrum Buytenwegh

Er zijn op deze locatie exemplaren van de Turkse tortel (*Streptopelia decaocto*), Merel, Koolmees (*Parus major*), Kauw (*Corvus monedula*) en Huismus (*Passer domesticus*) waargenomen. Van Turkse Tortel, Kauw en Huismus wordt het aannemelijk geacht dat deze broeden in schoorstenen van bebouwing binnen deze deellocatie. Voor de Koolmees geldt dat deze mogelijk gebruik

maakt van kleine holtes in bebouwing op deze locatie, maar dit is zeer lastig vast te stellen. Vanwege het ontbreken van struweel wordt de Merel als broedvogel niet verwacht. Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

4.5 Locatie D: School Mendelsohnrode

Er zijn geen aanwijzingen voor gebruik door broedende vogels op deze locatie gevonden. In principe worden ook geen broedende vogels verwacht, maar ook hier zouden koolmezen aanwezige kleine holtes kunnen benutten als broedplaats. Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

4.6 Locatie E: Scholen Schubertrode & Kurt Weillrode

In de schoolgebouwen binnen deze locatie worden geen broedende vogels verwacht, hoewel de Koolmees in principe wel gebruik zou kunnen maken van kleine holtes in de bebouwing, hetgeen lastig is vast te stellen. Langs de Anna Blamanhove, direct buiten de onderzoekslocatie, zijn diverse waarnemingen gedaan van Gierzwaluw (*Apus apus*), Turkse tortel, Merel, Kauw en Huismus. Deze komen hier allen vrijwel zeker tot broeden. Eventuele vestiging van (één van) deze soorten als broedvogel binnen de onderzoekslocatie in de nabije toekomst wordt zeker mogelijk geacht. Dit zal dan overigens naar waarschijnlijkheid plaatsvinden in aanwezige woningenblokken ten zuiden van de stadsspoorlijn; de kans op vestiging in overige aanwezige bebouwing op deze locatie wordt klein geacht.

Er is één baltsend mannetje Gewone dwergvleermuis aangetroffen, indicatief voor een paarverblijfplaats in één van de huizenblokken aan de Jacobus Bellamyhove.

Buiten de sloopgebieden die vallen binnen onderzoekslocatie E zijn er langs twee watergangen, namelijk de 'Hoofdtocht' en de 'Vingervijver', waarnemingen bekend van de Brede orchis (*Dactylorhiza majalis* subsp. *majalis*), Rietorchis en Dotterbloem (*Caltha palustris* subsp. *palustris*). (bron: KNNV-plantenwerkgroep).

4.7 Locatie F: Scholen & buurthuis 'Buytenrode'

In de directe omgeving van de bebouwing zijn exemplaren van de Merel en Tjiftjaf waargenomen. In principe worden geen broedende vogels verwacht, maar ook hier zouden koolmezen aanwezige kleine holtes in de panden kunnen benutten als broedplaats. In het pand van het wijkcentrum, buurthuis 'Buytenrode' is een kraamverblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis aangetroffen. Deze bevond zich achter de blinde muur aan de zuidzijde van het pand in de spleet onder de nok.

5 CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

5.1 Flora

Ten aanzien van de aanwezigheid van beschermde flora hoeft er in het licht van geplande sloopwerkzaamheden op dit moment op geen van de zes locaties waar ruimtelijke ontwikkeling zal plaatsvinden actie te worden ondernomen in het kader van de Flora- en faunawet. Van de directe omgeving van locatie A zijn waarnemingen bekend van de Rietorchis. Indien deze soort hier alsnog wordt aangetroffen dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de groeiplaats bedreigd wordt door de ontwikkelingen.

Ook van enkele oevers binnen locatie E zijn waarnemingen van de Rietorchis bekend, alsmede van Brede orchis en Dotterbloem. Voor Rietorchis en Brede orchis geldt dat indien deze hier toch bedreigd worden als gevolg van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, er een ontheffing dient te worden aangevraagd.

5.2 Vogels

5.2.1 Gebruik van bomen en struweel

Het struweel en de bomen op Locatie A, Baggerdepot en volkstuincomplex Zwaardslootseweg, wordt door Merel, Zanglijster en Tjiftjaf en soorten als Heggemus, Winterkoning en Zwartkop gebruikt als broedlocatie.

In principe wordt voor locatie A geadviseerd om eventuele (rooi)werkzaamheden uit te voeren in de periode half augustus – half maart. Hoewel de periode niet exact in de wet gedefinieerd is, ligt in principe het broedseizoen van alle te verwachten vogelsoorten in de periode half maart – half augustus. Broedende vogels zijn strikt beschermd en mogen niet verstoord worden; hiervoor kan geen ontheffing worden verkregen.

Voor de overige locaties wordt eveneens geadviseerd eventueel aanwezige bomen en struikgewas die moeten worden verwijderd in de periode half augustus – half maart te rooien; dit om het risico op eventuele vestiging van broedende vogels te vermijden.

5.2.2 Gebruik van bebouwing

Op locatie B, het schuurtje bij 'De Sniep', zijn concrete aanwijzingen gevonden van recent gebruik als broedplaats door de Spreeuw. Voor locatie C, Winkelcentrum Buytenwegh, bestaat het vermoeden dat Turkse tortel, Kauw en Huismus en mogelijk ook Koolmees broeden in de aanwezige bebouwing. Omdat het broedseizoen voor deze soorten valt in de periode half maart - half augustus wordt geadviseerd sloop op locaties B en C buiten deze periode uit te voeren. Daarnaast wordt ook voor de overige locaties, *met uitzondering van locatie F*, geadviseerd sloop in deze periode uit te voeren, want de onverhoopte vestiging van soorten als Koolmees in kleine holtes vormt altijd een risico tijdens sloop in het broedseizoen, waardoor de kans bestaat dat werkzaamheden alsnog dienen te worden stilgelegd.

Voor locatie F, en dan in het bijzonder Buurthuis 'Buytenrode', geldt dat sloop bij voorkeur dient plaats te vinden in de periode eind september tot half november, dit in verband met de aanwezigheid van een verblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis. Dit geldt ook voor het enkele pand op locatie E waar een baltend mannetje van de Gewone dwergvleermuis is aangetroffen. Hiervoor geldt dat wel eerst een ontheffing moet zijn verkregen.

5.3 Vleermuizen

Omdat van de zes onderzochte deellocaties alleen op locaties E en F een verblijfplaats is aangetroffen van de Gewone dwergvleermuis, hoeven alleen hier specifieke maatregelen te worden genomen in het kader van de Flora- en faunawet. Op locatie E betreft het slechts een enkel huizenblok binnen een veel groter gebied.

Bij ruimtelijke ontwikkeling dient voor verblijfplaatsen van vleermuizen een ontheffing te worden aangevraagd van de verbodsbepalingen in de artikelen 9, 10 en 11 van de Flora- en faunawet. Indien bij geplande sloop- of renovatiewerkzaamheden aan de drie eisen voor het verkrijgen voor een ontheffing is voldaan (zie paragraaf 1.2) en voldoende mitigerende en –indien noodzakelijk– compenserende maatregelen worden getroffen, wordt in principe ontheffing verleend.

Aangezien er pas op de lange termijn sloopplannen zijn op locatie F, moet er bij uitvoer van deze sloop ontheffing zijn aangevraagd indien er zich nog steeds vleermuizen blijken te bevinden in het betreffende pand, buurthuis 'Buytenrode'. Gezien het opportunistische gedrag van de Gewone dwergvleermuis en het gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen gedurende het seizoen en door de jaren heen is het moeilijk om een lange-termijninschatting te maken van de kans dat er zich over tien jaar of langer nog dieren in het pand zullen bevinden. Onderzoek kort vooraf eventuele werkzaamheden is hier en in het algemeen aan te bevelen.

De volgende mitigerende maatregelen worden geadviseerd:

- Sloop dient bij voorkeur plaats te vinden in de periode eind september tot half november of in de periode maart tot en met april en dan alleen in niet te koude perioden (in ieder geval geen vorst en temperatuur bij voorkeur boven 5°C). Laatstgenoemde periode gaat uiteraard niet op voor locaties waar zich tevens broedende vogels (zouden kunnen) bevinden; dit is bij locatie F niet aan de orde.
- Bij sloop dient gewerkt te worden volgens de stripmethode, waarbij gefaseerd te werk wordt gegaan. Eerst wordt aan de buitenzijde van het pand al het plaatmateriaal verwijderd, vervolgens worden enkele gaten in de buitenmuren gemaakt waardoor het klimaat voor vleermuizen ongunstig wordt; aanwezige dieren zullen dan vanzelf vertrekken.
- Vermijden van te sterke uitstraling van (straat)verlichting, vleermuizen mijden plaatsen met fel licht. Ook bij nachtelijke (bouw)werkzaamheden kan men hier rekening mee houden.

Indien er wordt gesloopt en er verblijfplaatsen van vleermuizen verdwijnen, worden de volgende compenserende maatregelen geadviseerd:

- Bij nieuwbouw of renovatie toegankelijk maken van spouwmuren op het zuiden door open stootvoegen. Vleermuizen houden van warmte, door hun isolerende werking zijn spouwmuren in dit opzicht een aantrekkelijke verblijfplaats.
- Aanbrengen van vleermuisvriendelijke dakranden, bijvoorbeeld een houten dakrand die aan de onderzijde 2,5 centimeter of meer ruimte laat ten opzichte van de onderliggende muur en een hoogte heeft van 50 centimeter (Dietz & Weber 2000).
- Bij verwijdering van bomen aanplant van nieuwe bomen, bomenrijen nabij bebouwing zijn een favoriet jachtgebied.

Mocht er een vleermuis of vleermuizen worden aangetroffen tijdens werkzaamheden dan dienen deze onmiddellijk te worden gestaakt en moet een vleermuisdeskundige worden ingeroepen die het dier / de dieren verzorgt en zal bepalen hoe er verder gehandeld dient te worden.

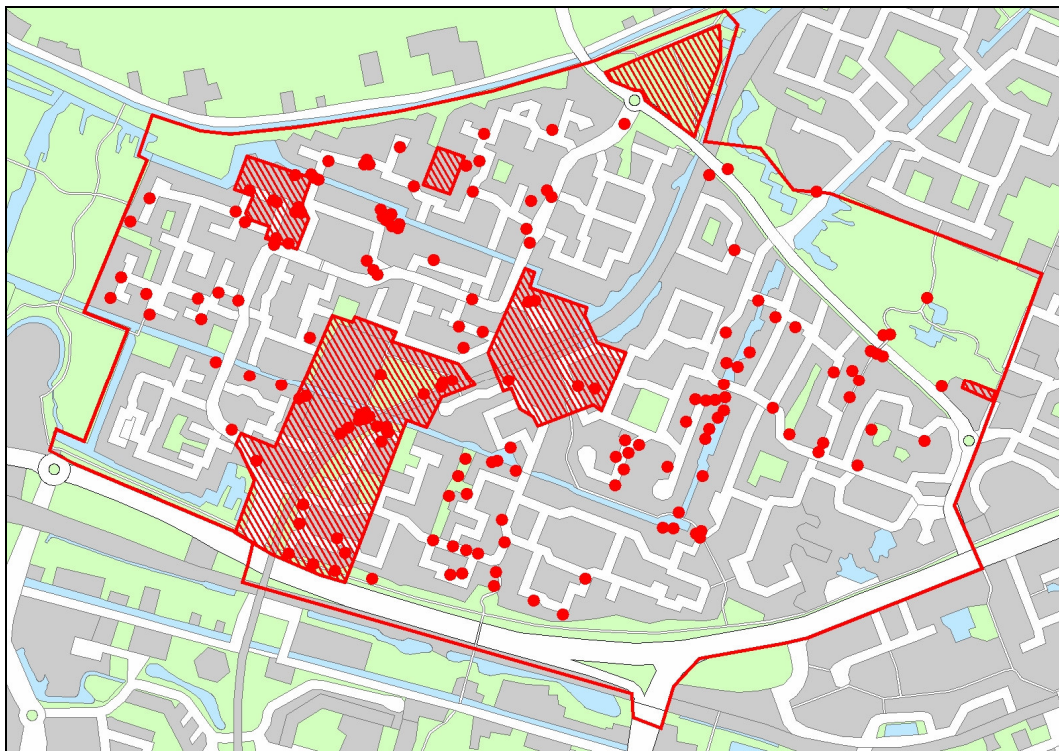
LITERATUUR

Brouwer, T. & A.A.M. de Goeij. 2006. Flora- en faunaonderzoek natuurvriendelijke oevers Meerpolderdijk Zoetermeer. Monitoring flora en vegetatie, libellen, dagvlinders, amfibieën en vissen 2005. Natuurbalans – Limens divergens BV, Nijmegen.

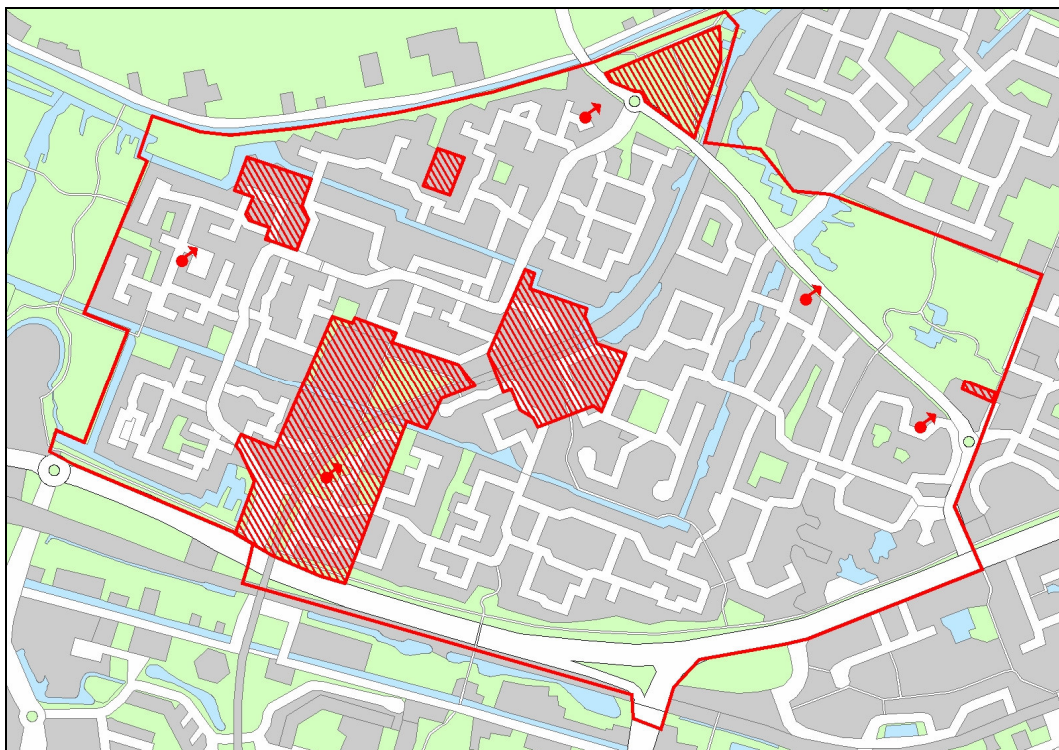
Dietz, M & M. Weber. 2000. Baubuch fledermäuse – Eide Ideensammlung für fledermausgerechtes Bauen. Arbeitskreis Wildbiologie an der Justus-Liebig-Universität Giessen e.V.

Zoogdiervereniging VZZ. 2006. Vleermuisinventarisatie Buytenwegh, Zoetermeer (projectnummer bSR: 0219). Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem.

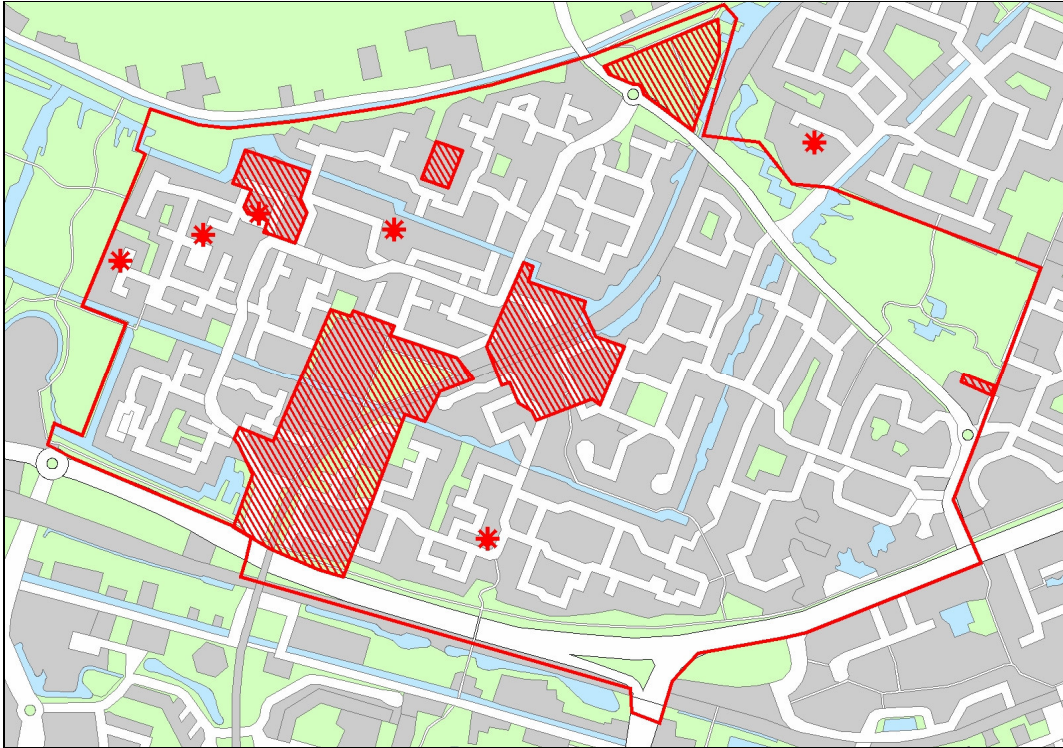
BIJLAGE – WAARNEMINGEN VLEERMUIZEN

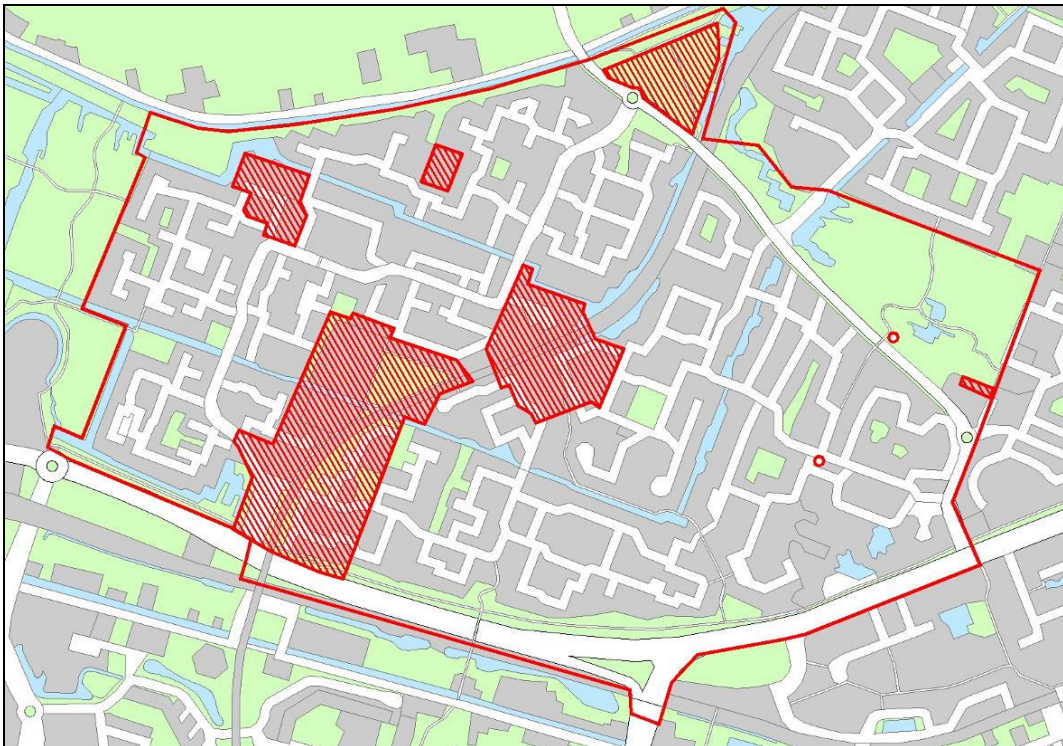
Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) foeragerend

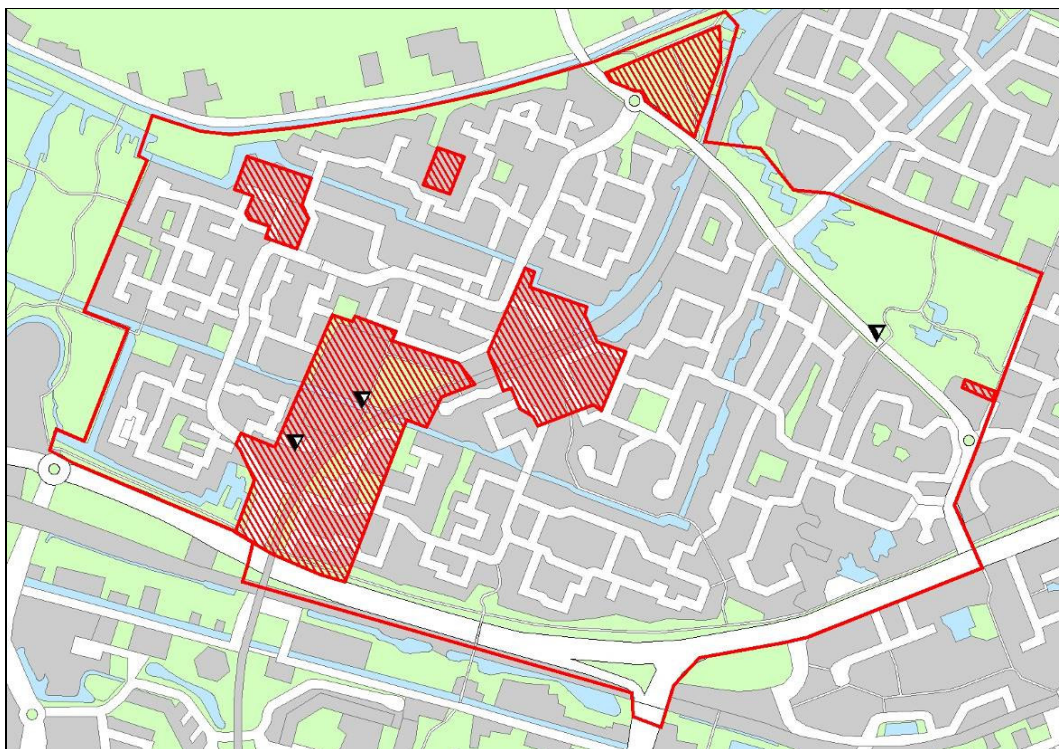
Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) baltzende mannetjes

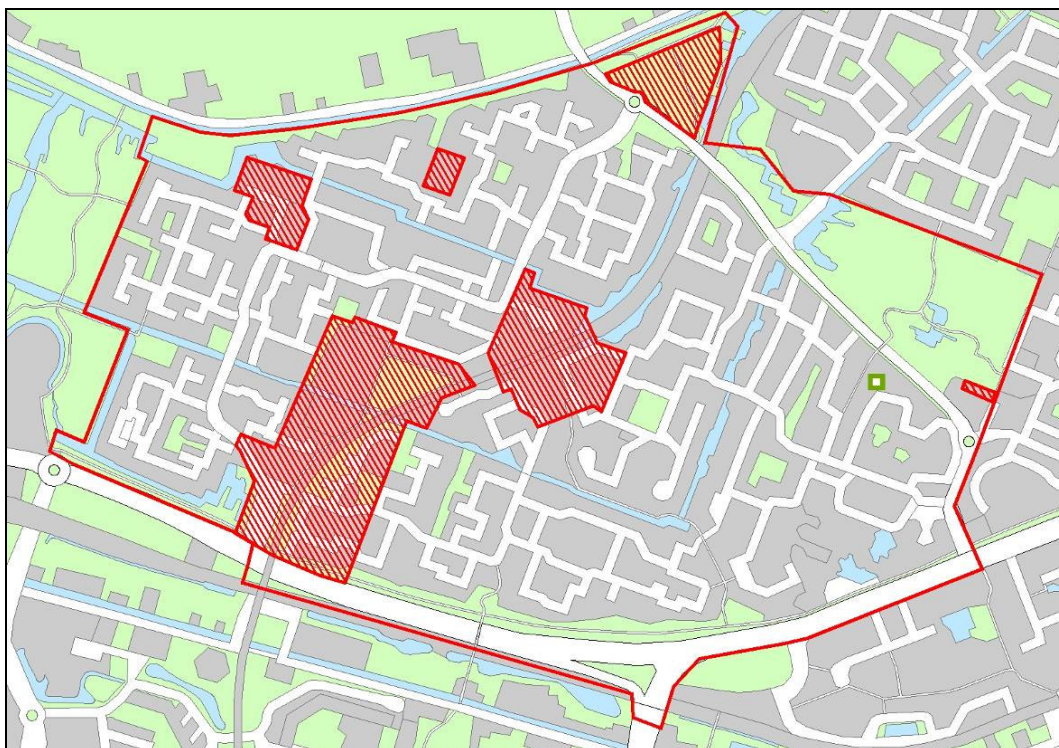
Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) (kraam)verblijfplaatsen

Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) foeragerend

Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) foeragerend

Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) (hoog) overvliegend